

Tellen is vertellen

Opzet voor een bijsluiter met
bijwerkingen van berekeningen

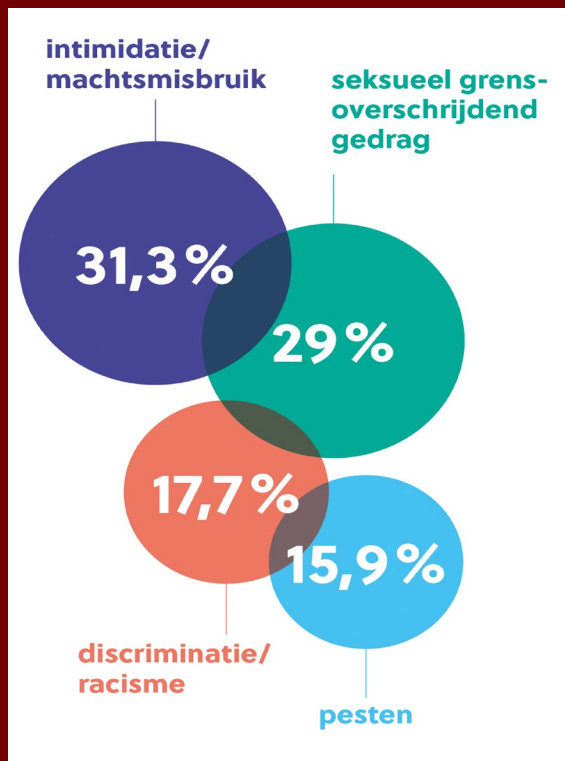
Prof dr Mark van Twist

(Symposium 25 jaar CLO, 1 oktober 2024)

Opbouw

- Afstand nemen om dichtbij te komen
- Weg met de beleidshomeopathie?
- Tellen in soorten en maten
- Bijsluiter, met aandacht voor bijwerkingen
- Is het tellen *versus* vertellen?

Grensoverschrijdend gedrag?

Twijfel over tellingen...

Bestuurlijke discalculi?

Onvoorstelbare grootheden

Milieu, natuur en ruimte...

Zinloos om voorop te lopen met CO₂-ban

Na het invloedrijke boek *De stikstofuit* heeft natuurkundige Arnout Jaspers nu een tweede boek geschreven: *De klimaatopwarmst*. Het eerste had ik aangeraadt, het tweede nu ook, en ik zal binnenkort nog eens terugrijpen op een van mijn vele omgevouwen paginahoekjes. Ik licht er nu één onderwerp uit dat tussen de twee boeken in ligt.

Zowel klimaat als stikstofuit zijn typische beta-onderwerpen, en de politiek is de alfa-hel waar mensen rondlopen die het verschil tussen een picogram en een milligram niet kennen (al heb weinig). Het verschil is een factor miljard (0,1). De onkunde werd geïllustreerd toen de vorige klimaatminister,

Rob Jetten, sprak over stikstof als een 'verstikkende deken' die over de wereld lag. Dat is onzin. Hoe zit het wel?

Onze atmosfeer bestaat voor 78% uit stikstofgas en 21% uit zuurstofgas. De resterende 1% bestaat uit 0,9% Argon, nog wat kleine componenten, en 0,03% CO₂. Levensvormen hebben zuurstof nodig om te ademen, onverstand zou je er gek van worden, en stikstofgas is onschadelijk voor mens en milieu. Het stikstofgas verstikt niets. De deken van Jetten is onze atmosfeer, en zonder ze er geen leven op aarde.

Wat zijn ambtenaren hem niet duidelijk hadden uitgelegd is het broeikas-effect: hoewel het percentage CO₂ in de atmosfeer maar 0,03% is, is het aanmerkelijk dat de toename tijdens de industriële revolutie, hoogstwaarschijnlijk het gevolg van het verbranden van fossiele brandstoffen (die worden bij verbranding omgezet in water en CO₂), heeft geleid tot het langer vasthouden van warmte door onze atmosfeer, waardoor de oppervlakte van de aarde warmer wordt. Dus bij de minister was verwarring ontstaan tussen stikstof en de 'verstikkende deken' van het broeikas-effect.

Verschillend

Vervolgens is het goed om de twee complex verschillende onderwerpen naast elkaar te leggen, omdat ze politiek en zelfs moreel van heel verschillende aard zijn. Eerst de stikstof, nog iets schrikkindig: de elementaire stikstof in de lucht doet daar niets, maar stikstof kan zowel

met zuurstof als met waterstof een chemische reactie aangaan, en dan nitraten en nitrieten vormen, en ammoniak. Dat zijn stoffen die als zouten voorkomen in de bodem; bij beperkte concentraties kunnen ze geen kwaad. Integendeel: het zijn bouwstoffen voor plantengroei. We spreken van arme grond als er weinig stikstofzouten in voorkomen, dan groeien er hooguit heideplanten of duingrassen. Op een rijke bodem met veel stikstofzouten kunnen bomen en bossen groeien. In Nederland is door de Natura 2000-wetten vastgelegd dat stikstofarm stikstofarm moet blijven, en rijk rijk. Als er door koelriepoep stikstof in een arme bodem komt, kunnen er bomen gaan groeien en dat mag niet van Natura 2000. Daarom is zelfs de geringste uitstoot verboden.

Het is begrijpelijk om de grote heidegebieden, bijvoorbeeld de Veluwe of de duinen, te willen behouden zoals ze zijn, maar ons land is door de wetgever bezand met minuscule Natura 2000-gebieden, en daar mag ook geen hond meer poepen. Het stikstofbeleid behelst dus: het exact vasthouden aan de in het jaar 2000 in Nederland bestaande verdeling tussen rijke en arme grond. In China heeft niemand er last van als hier een heide in bos anders of vice versa.

Fossiele brandstoffen

CO₂ is precies omgekeerd. Ervan uitgaande dat de aarde mede door de verbranding van fossiele brandstoffen opwarmt (en door verbranding van biomassa, door Sanson en Timmermans in hun Brusselse tijd met belastinggeld zwaar gesubsidieerd), dan gaat het om het percentage CO₂ in de atmosfeer van de wereld. Nederland heeft geen eigen atmosfeer, er bestaat alleen een wereldatmosfeer. Dat is de reden dat de arme Rob Jetten in antwoord op de vraag wat het effect van zijn maatregelen zou zijn op de temperatuur van de wereld moest antwoorden dat dat 0,000036 graad Celsius zou schelen (ommekeerbaar weinig).

Is dat een reden om rustig door te gaan met steenkool? Nee, want als iedereen dat zou doen ervalde in de droogdenning van de Volkskrant-columnist die regelmatig naar zijn tweede huis in Zweden vliegt en dat rechtvaardigt met 'het vliegtuig vliegt toch'. Het effect van de CO₂-uitstoot van één stad in de wereld is onmeetbaar. Maar als iedereen om die reden niets doet gebeurt er niets, en dan is over de hele aarde opgeteld het effect wel merkbaar. Kortom: het terugdringen van CO₂-uitstoot in Nederland zal nooit een meetbaar effect hebben, en toch is het sociaal om helemaal niets te doen. Er is geen reden tot paniek, maar iedereen in de wereld mag een morele plicht voelen om geleidelijk het gebruik van fossiele brandstoffen en industriële biomassa te verminderen.

Stikstof en CO₂: het eerste is een puur lokale keuze. Hoevel heide en bos wel je hebben in het Nederlandse parkenlandschap? Het tweede is een minuscule bijdrage aan de samenstelling van de wereldatmosfeer, die alleen effect heeft als alle grote landen vooroplopen. Het is om morele redenen dat we loyaal meedoen, maar dat vooroplopen is zinloos.

Wist u dat er pakweg 8-miljoen werkenden, met een vaste of parttime baan, zijn in Nederland. En dat deze werkenden ieder 3500 euro hebben bijgedragen aan de 28-miljard die @robjetten heeft uitgegeven voor 0.000036 graden minder opwarming?

#klimaat #robjetten #opwarming

Werkom in de alfa-hel?

Boerenprotest: Malieveld & De Bilt?

donderdag 13 februari 2020

DS

Weer vraagtekens bij rekensommen van planbureau

De berekening van de kosten voor vergroening van woningen is niet de eerste zaak waarmee het Planbureau voor de Leefomgeving onder vuur ligt. Precies een jaar geleden kreeg het instituut het zwaar te verduren nadat het kabinet de stijging van de energierekening verkeerd had voorspeld.

Peter Winterman
Den Haag

Het kabinet gebruikte eind 2018 verouderde cijfers van het PBL om de stijging van de energienota te voorspellen. Begin vorig jaar bleek dat die voorspelling er compleet naast zat. Minister Eric Wiebes van Economische Zaken en Klimaat moest diep door het stof toen bleek dat zijn ambtenaren zich op de verouderde PBL-cijfers hadden gebaseerd.

Eerdere PBL-voorspellingen over het gebruik van elektrische auto's in Nederland zaten er ook naast. Het bereik van batterijen in stekkerauto's dat werd verwacht in 2050 was in 2018 al bereikt. Het PBL gebruikte een geheim rekenmodel om te voorspellen wat de invloed is van de klimaatplannen op elektrisch vervoer, tot woede

van Tweede Kamerleden.

Volgens PBL-onderzoeker Nico Hoogervorst blijkt nu dat bij het berekenen van de kosten van het klimaatplan voor vergroening van huizen het 'achteraf niet helemaal goed is gegaan'. „Hier leren we van, zodat we het de volgende keer beter doen”, zegt hij.

Meerdere partijen klaagden vorig jaar dat de doorrekening van het klimaatplan niet in de haak was. Het PBL is de belangrijkste adviseur van het kabinet op ge-

► Voorspelling over elektrische auto's zat er ook naast

bied van milieu, natuur en ruimte. Het Economisch Instituut voor de Bouw merkte op dat het zeer moeilijk was om de PBL-berekeningen te controleren.

Opvallend is dat de voorzitter van het Klimaatberaad, VVD-coryfee Ed Nijpels, opriep de doorrekeningen van de planbureaus als feiten te gebruiken.

Corporatiekoepel Aedes laat weten tevreden te zijn met de erkenning van het PBL dat de doorrekening van het klimaatplan niet klopt.

NOS Nieuws • 20 februari 2020, 17:14 • aangepast: 20 februari 2020, 17:52

Zuivelfonds komt met alternatieve stikstofcijfers, verschil lijkt verklaarbaar

In Den Haag heeft het Mesdag-Zuivelfonds een alternatieve berekening van de stikstofdata van het RIVM gepresenteerd. Het aandeel van de landbouw is volgens de boerenorganisatie niet 46 procent, maar 25 procent. Volgens het RIVM rekent het Mesdagfonds per ongeluk ook alle waternatuurgebieden mee, waar niet tot nauwelijks stikstofproblemen zijn.

Boerenorganisaties zijn al jarenlang kritisch over de rekenmethoden van het RIVM. Jan Cees Vogelaar van het Mesdag-Zuivelfonds, opende de persconferentie vandaag door te zeggen dat de boeren volgens hem gelijk hebben. "Er is een

‘Dubieuze meetmethoden’

NRC: Podcast over PBL

- ❖ Jongste Planbureau...
- ❖ Politiek vergrootglas
- ❖ Achterhaalde cijfers
- ❖ Ingekocht model
- ❖ ‘Voelt zich gepiepeld’
- ❖ Voor de bus gegooid
- ❖ Visitatie: communicatie

Opbouw

- Afstand nemen om dichtbij te komen
- Weg met de beleidshomeopathie?
- Tellen in soorten en maten
- Bijsluiter, met aandacht voor bijwerkingen
- Is het tellen *versus* vertellen?

Weg met beleidshomeopathie!

“The **What Works Network** will bring a real **step-change to our evidence generating capabilities**”
Danny Alexander, Former Chief Secretary to the Treasury

What Works
Wellbeing

NICE National Institute for
Health and Care Excellence

CENTRE FOR
**AGEING
BETTER**

Public Policy Institute for Wales
Sefydliad Polisi Cyhoeddus i Gymru

Evidence based practice...

Maatschappelijke onvrede?

Voor iedereen die een proteststem overweegt heb ik een interessant lijstje gemaakt over hoe het gaat met NL:

- Verwachte economische groei 2017: 2,4%, stijgend
- Begrotingstekort: 0,4% (top 5 EU), verwacht 2017: 0%
- Percentage immigranten: 4,5%, (dalend, plaats 18 in EU)
- Werkloosheid: 5,6 % (dalend, plaats 6 in EU)
- Plaats 7 in BNP, wereldwijd en stijgend
- Plaats 4 in Education Index (wereldwijd)
- Plaats 5 in Rijkste landen binnen EU
- Plaats 2 in Meeste betaalbare zorg binnen EU
- Plaats 2 in Koopkracht binnen EU
- Plaats 8 in Global competitiveness index (144 landen)
- Plaats 5 in Global innovation index (143 landen)
- Plaats 1 in Kwaliteit gezondheidszorg in Europa
- Plaats 2 in beste pensioenen in Europa
- Plaats 4 in Gelukkigste kinderen ter wereld
- Plaats 7 in Gelukkigste bevolking ter wereld
- Plaats 4 in Laagste aantal zelfmoorden binnen EU
- Plaats 5 in Human development index, wereldwijd
- Plaats 2 in Freedom index, wereldwijd
- Plaats 2 in Press Freedom index, wereldwijd
- Plaats 10 in Democratic index, wereldwijd
- Plaats 7 in Kwaliteit van leven, wereldwijd
- Plaats 20 in Grootste economieën ter wereld
- Plaats 199 in Moordgevallen in de wereld (218 landen)

Mathijs
Bouman

Is macro-econoom

🔗 Iedere dinsdag op fd.nl

Maar de cijfers spreken voor zich!

Al is de leugen nog zo snel...

The screenshot shows the FactCheck.org website. At the top, there is a search bar and navigation links: Home | Archive | About Us | Privacy | Copyright | Contact Us. The main content area is divided into several sections:

- Ask FactCheck**: A section with a star icon and the text "You Ask the Questions". It features "Hot Topics" (Questions we're asked most often) and "Today's Question" (Did Obama issue a policy that "no U.S. serviceman can speak at any faith-based public event"?). Below this is a "Fact of the Day" section with a source: "Source: Holocaust Memorial Museum".
- Holding Politicians Accountable**: A large banner image featuring the U.S. Capitol building and an American flag.
- Recent Postings**: A section with a red header and several small thumbnail images.
- THE FACTCHECK WIRE**: A logo at the bottom left of the screenshot.

A promotional graphic for "THE YEAR IN FACT CHECKING 2015". It features a man in a suit and glasses standing in front of a white background. The text "THE YEAR IN FACT CHECKING 2015" is prominently displayed in the center. Below the text is the FactCheck logo, which consists of a rainbow-colored arc above the word "FactCheck".

...factchecker corrigeert het wel?

‘The year the experts got it wrong’

In a post truth world...

‘Comparing the crowds’

OBAMA 2009

TRUMP 2017

Getty/Reuters

Alternative facts?

Bestuurlijke bypass...

Echokamers van het internet

Opbouw

- Afstand nemen om dichtbij te komen
- Weg met de beleidshomeopathie?
- Tellen in soorten en maten
- Bijsluiter, met aandacht voor bijwerkingen
- Is het tellen *versus* vertellen?

Bijsluiter bij berekeningen?

Kans op bijwerkingen...

Vergrote kans bij bijwerkingen...

Waarom wordt er geteld?

Beschrijven:
vaststellen van
omstandigheden

Verklaren:
interpreteren van
betekenis

Beoordelen:
toetsen aan een
norm/standaard

Verbeteren:
corrigeren van
wat fout gaat

Verantwoorden:
afleggen van
rekenschap

Wat wordt er geteld?

Dingen: toedelen
van objecten aan
groep of klasse

Gebeurtenissen:
toewijzen voor-
vallen in de tijd

Mensen: indelen
van (zelf)bewuste
subjecten

Groepen: sociale
abstracties
reïficeren

Prestaties: resul-
taten toerekenen
aan targets

Wie telt er (mee)?

Onderzoekers
onafhankelijke
instituten

Ambtenaren in
dienst van de
overheid

Adviesbureaus
die worden
ingehuurd

Actievoerders die
eigenbelang
nastreven

Academici die
onzekerheid
uitvergroten

Hoe wordt er geteld?

Tellen: door
vaststelling van
hoeveelheden

Meten: via een
reductie tot
standaardmaten

Schatten/ramen:
benaderen van
onbekende

Modelleren: door
bewerking van
parameters

Kans rekenen: via
steekproef naar
populatie

Wanneer wordt er geteld?

Ver achteraf:
voltooid
verleden

Achteraf:
onvoltooid
verleden

Tijdens:
heden dat nog
gaande is

Vooraf: zich
ontvouwende
toekomst

Ver vooraf:
verre
toekomst

Welk (verborgen) verhaal wordt verteld?

We brengen zo
de benodigde
precisie aan

We dwingen zo
tot categorisering
en identificering

We bepalen zo
wie/wat er wel én
niet relevant is

We scheppen zo
ruimte voor
onderhandeling

We werken zo
aan allianties: in-
en exclusie

Inzicht in uw energieverbruik

Waarom wordt er geteld?				
Beschrijven: vaststellen van omstandigheden	Verklaren: interpreteren van betekenis	Beoordelen: toetsen aan een norm/standaard	Verbeteren: corrigeren van wat fout gaat	Verantwoorden: afleggen van rekening

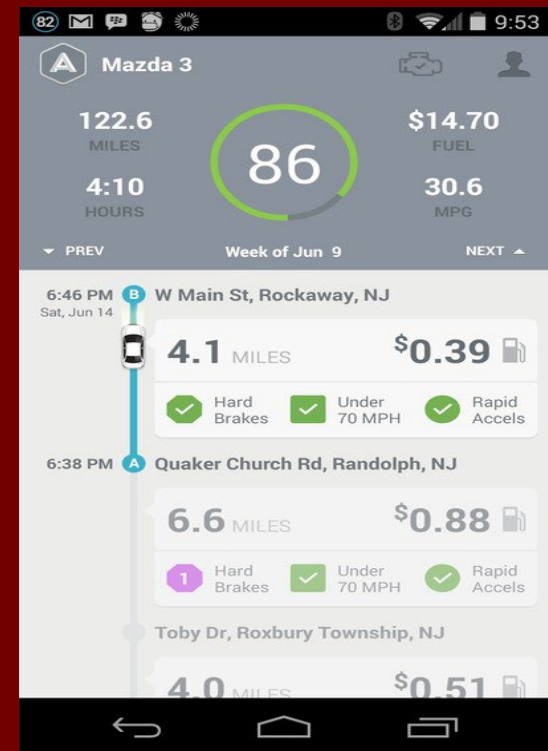

‘Following the herd’ & ‘peer pressure’

Prestaties meten?

Waarom wordt er geteld?

Beschrijven: vaststellen van omstandigheden	Verklaren: interpreteren van betekenis	Beoordelen: toetsen aan een norm/standaard	Verbeteren: corrigeren van wat fout gaat	Verantwoorden: afleggen van rekenschap
---	--	--	--	--

Jezelf verbeteren!

Nederlandse Natuur: ontwikkeling?

Waarom wordt er geteld?

Beschrijven:
vaststellen van
omstandigheden

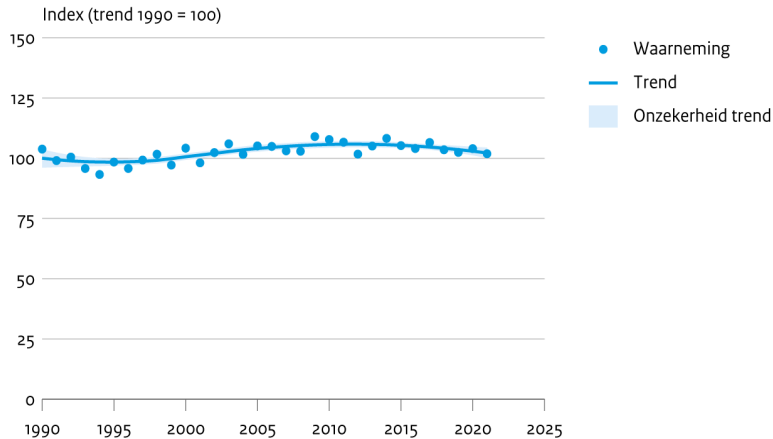
Verklaren:
interpreteren van
betekenis

Beoordelen:
toetsen aan een
norm/standaard

Verbeteren:
corrigeren van
wat fout gaat

Verantwoorden:
afleggen van
rekenschap

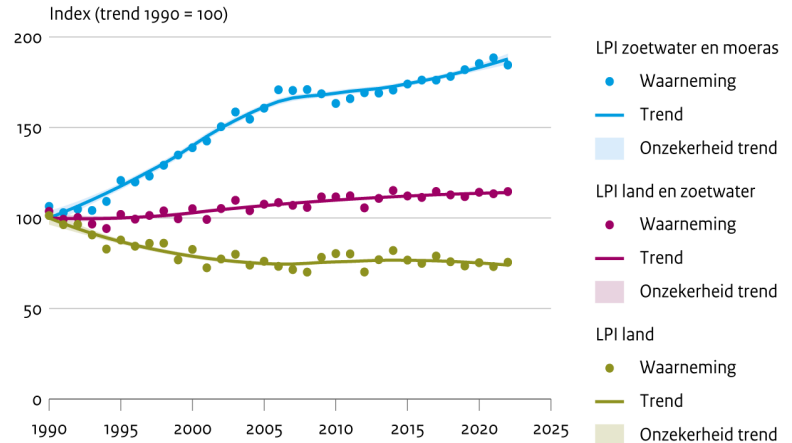
Fauna van land en zoetwater (Living Planet Index)

Bron: NEM (Soortenorganisaties, CBS)

CBS/mrt23
www.clo.nl/nh156908

Fauna van land en zoetwater (Living Planet Index)

Bron: NEM (Soortenorganisaties, CBS)

CBS/mei24
www.clo.nl/nh156909

Het is maar wat je laat zien...

Kosten of opbrengsten?

Wat wordt er geteld?

Dingen: toedelen
van objecten aan
groep of klasse

Gebeurtenissen:
toewijzen voor-
vallen in de tijd

Mensen: indelen
van (zelf)bewuste
subjecten

Groepen: sociale
abstracties
reïficeren

Prestaties: resul-
taten toerekenen
aan targets

‘Rondrekenen’ van ‘businesscase’

Betaalbare woningen bijbouwen?

Wat wordt er geteld?

Dingen: toedelen van objecten aan groep of klasse

Gebeurtenissen: toewijzen voorvallen in de tijd

Mensen: indelen van (zelf)bewuste subjecten

Groepen: sociale abstracties reïficieren

Prestaties: resultaten toerekenen aan targets

Nationale Woon- en Bouwagenda en Programma Woningbouw

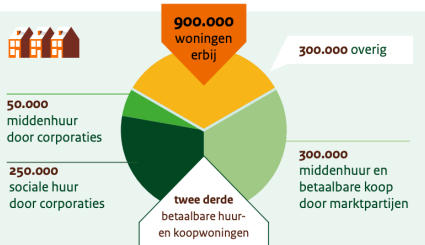
8,1 miljoen huishoudens 2022

Circa 300.000 huishoudens zijn op zoek naar een woning

Bron: ABF Research - Primus Prognose 2021

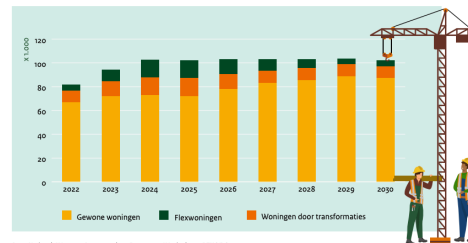
↑ Groei naar circa 8,7 miljoen huishoudens 2030

Bron: Nationale Woon- en Bouwagenda en Programma Woningbouw, BZK/VRO

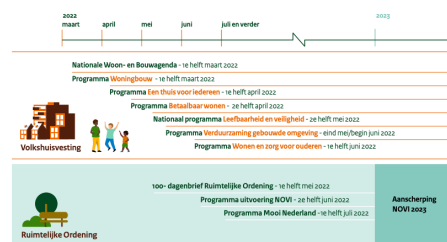
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Streefwaarden woningbouwproductie 2022-2030

Bron: Nationale Woon- en Bouwagenda en Programma Woningbouw, BZK/VRO

Programma's Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Bron: Nationale Woon- en Bouwagenda en Programma Woningbouw, BZK/VRO

Opinie

Woningbouw herstelt pas na andere diagnose

Het voornemen van minister Keijzer van Volkshuisvesting om regels af te schaffen bij woningbouw is goed. Maar voor snel resultaat is meer nodig, stelt **Arno Visser**. Elke extra woning moet vier verhuizingen opleveren.

Stijgende bouwkosten, starters die niet aan een huis komen, doorprocederende bureaus: geen dag zonder rampberichten over de woningnood. Het is alsof een patiënt met steeds ernstiger wordende symptomen steeds dezelfde medicijnen blijft krijgen in plaats van dat een nieuwe diagnose wordt gesteld. Minister Keijzer moet *doctor House* worden. De Woonbond gaf vorige week het goede voorbeeld. Eerst over de patiënt en de symptomen. De problemen in onze woningmarkt zijn niet uniek. Europese landen en de VS kampen allemaal met dezelfde problemen.

▲ Elke nieuwbouwwoning heeft al een geschiedenis van tien jaar voordat de verhuiswagen voorrijdt.

Tellen: welke sleutel op het slot?

Mensen tellen?

Wat wordt er geteld?

Dingen: toedelen
van objecten aan
groep of klasse

Gebeurtenissen:
toewijzen voor-
vallen in de tijd

Mensen: indelen
van (zelf)bewuste
subjecten

Groepen: sociale
abstracties
reïficeren

Prestaties: resul-
taten toerekenen
aan targets

Recursiviteit & reflexiviteit!

Rekenmeesters aan de macht?

Wie telt er (mee)?

Onderzoekers
onafhankelijke
instituten

Ambtenaren in
dienst van de
overheid

Adviesbureaus
die worden
ingehuurd

Actievoerders die
eigenbelang
nastreven

Academici die
onzekerheid
uitvergroten

Governmentality

Valse autoriteit

Wie telt er (mee)?

Onderzoekers
onafhankelijke
instituten

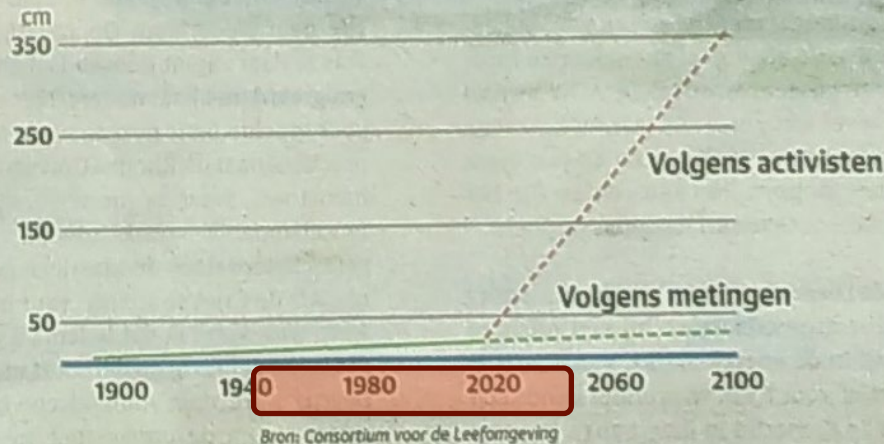
Ambtenaren in
dienst van de
overheid

Adviesbureaus
die worden
ingehuurd

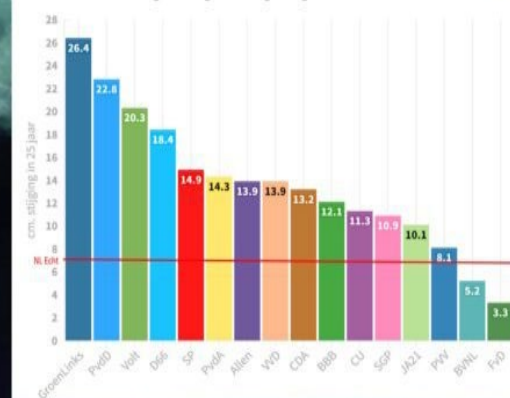
Actievoerders die
eigenbelang
nastreven

Academici die
onzekerheid
uitvergroten

Zeespiegelstijging voor de Nederlandse kust

Gemiddelde schatting stijging zeespiegel in NL 1998-2022 afgezet tegen stemgedrag PS2023

Preken voor eigen parochie

Twijfel is (ook) handel...

Wie telt er (mee)?

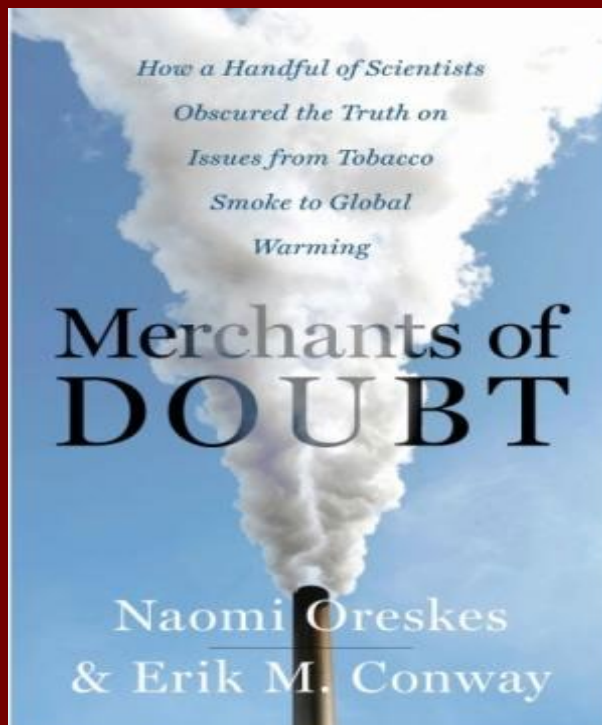
Onderzoekers
onafhankelijke
instituten

Ambtenaren in
dienst van de
overheid

Adviesbureaus
die worden
ingehuurd

Actievoerders die
eigenbelang
nastreven

Academici die
onzekerheid
uitvergroten

Special interest scientists

Arm chair audit/monitoring citizen

Wie telt er (mee)?

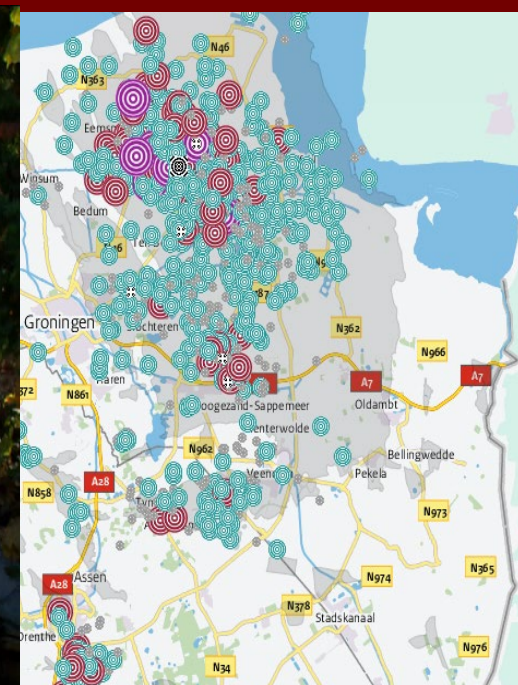
Onderzoekers
onafhankelijke
instituten

Ambtenaren in
dienst van de
overheid

Adviesbureaus
die worden
ingehuurd

Actievoerders die
eigenbelang
nastreven

Academici die
onzekerheid
uitvergroten

Gevoel voor verhoudingen...

Stiltegebieden?

Hoe wordt er geteld?

Tellen: door vaststelling van hoeveelheden	Metten: via een reductie tot standaardmaten	Schatten/ramen: benaderen van onbekende	Modelleren: door bewerking van parameters	Kans rekenen: via steekproef naar populatie
--	---	---	---	---

Helaas nogal lawaaiig...

Zwerfafvalmonitor: kauwgom tellen

Hoe wordt er geteld?

Tellen: door vaststelling van hoeveelheden

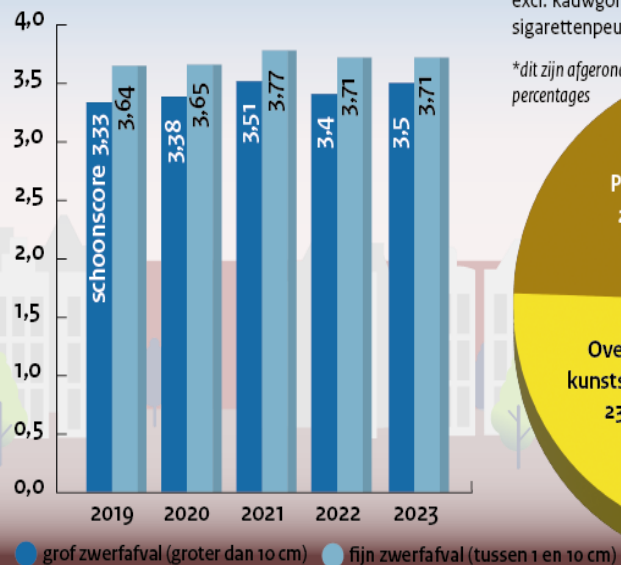
Meten: via een reductie tot standaardmaten

Schatten/ramen: benaderen van onbekende

Modelleren: door bewerking van parameters

Kans rekenen: via steekproef naar populatie

Landelijke zwerfafvalmonitor Schoonscore 2019 – 2023

Soorten zwerfafval 2023*

excl. kauwgom en sigarettenpeuken
*dit zijn afgeronde percentages

eco consult @ gmm

Start - Groen - Monitoring - Management - Contact

Kwaliteitscatalogus beheer

Bij kwaliteitsgestuurd beheer van de openbare ruimte worden op basis van kwaliteitsbeschrijvingen de resultaten en budgetten bepaald en bevoord. De kwaliteit van beheer en onderhoud ligt hierbij vast in (beschrijvingen en) beelden.

Beeldkwaliteit is gemakkelijk objectief en ook door niet-vakdeskundige personen te beoordelen. De resultaten van beheer- en onderhoudsverzamelingen worden beoordeeld, niet of de werkzaamheden zijn uitgevoerd. Een 'Catalogus Beheer en onderhoud' is één van de concreet uitgewerkte instrumenten om kwaliteitsgestuurd werken in de praktijk te kunnen toepassen.

Belangrijk is om naast de beschrijving of afbeeldingen van de kwaliteit ook meetbare criteria in de catalogus op te nemen. De uitvoering van werkzaamheden wordt daarmee ook voor contracten en bestekken beter te volgen en bij te sturen.

Eco Consult maakt kwaliteitscatalogi op maat voor uw werksituatie voor de gehele openbare ruimte of een deelspect ervan. Indien gewenst kunnen hierin de beeldmateriaal uit de 'Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte' van CROW worden opgenomen.

Schoon, heel en veilig?

Weer/records breken

Hoe wordt er geteld?

Tellen: door vaststelling van hoeveelheden

Metten: via een reductie tot standaardmaten

Schatten/ramen: benaderen van onbekende

Modelleren: door bewerking van parameters

Kans rekenen: via steekproef naar populatie

Arcen op de kaart?

ESG & Greenwashing?

Wanneer wordt er geteld?

Ver achteraf:
voltooid
verleden

Achteraf:
onvoltooid
verleden

Tijdens:
heden dat nog
gaande is

Vooraf:
nabije
toekomst

Ver vooraf:
verre
toekomst

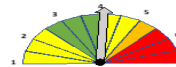
PROJECT RELATED BIASES

**Planning
Fallacy**

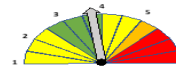
**Illusion of
Control**

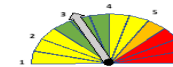
**Affect
Heuristic**

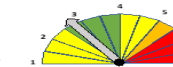
**the ikea effect
IKEA Effect**

**Sunk Cost
Effect**

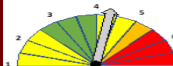
**90%
Near
Completion
Effect**

GROUP RELATED BIASES

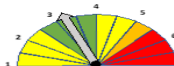
**Authority
Bias**

Inertia

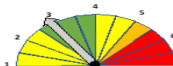
**Group
Think**

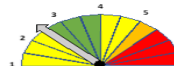
**Ostrich
Effect**

**Status Quo
Bias**

**Mum
Effect**

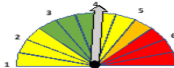
PERSON RELATED BIASES

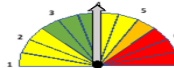
**Self-
Justification
Bias**

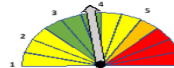
**Over-
optimism**

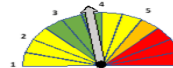
**Overall
Bias
Blindness**

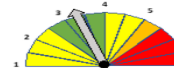
**Anchoring
Effect**

**Confirmation
Bias**

**Student
Syndrom**

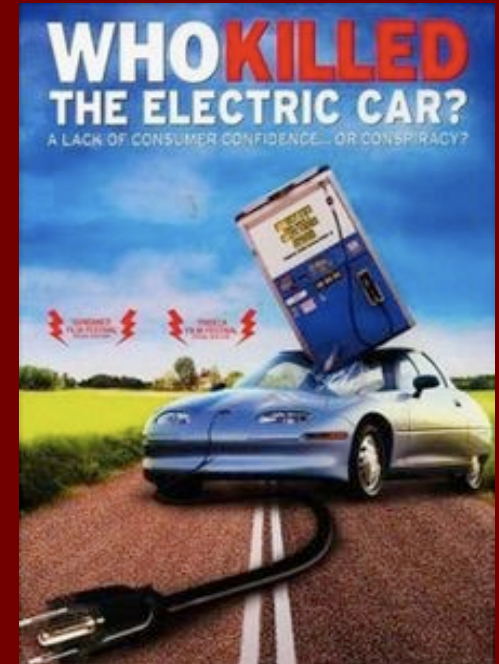
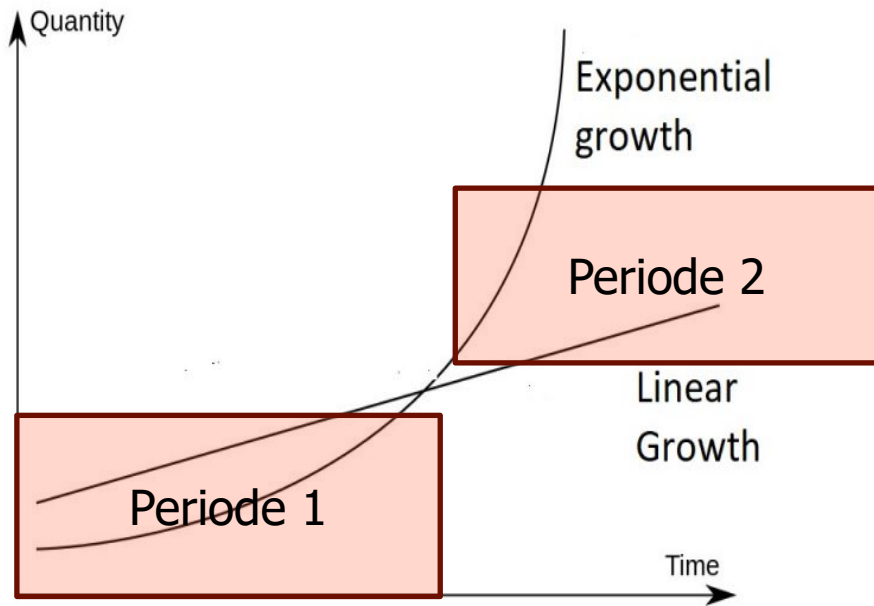

Construal level theory

Penetratie elektrische voertuigen

Wanneer wordt er geteld?

Ver achteraf: voltooid verleden	Achteraf: onvoltooid verleden	Tijdens: heden dat nog gaande is	Vooraf: nabije toekomst	Ver vooraf: verre toekomst
---------------------------------------	-------------------------------------	--	-------------------------------	----------------------------------

Lineair versus exponentieel

Ongelukken met fatbikes?

Welk (verborgen) verhaal wordt verteld?

We brengen zo de benodigde precisie aan	We dwingen zo tot categorisering en identificering	We bepalen zo wie/wat er wel én niet relevant is	We scheppen zo ruimte voor onderhandeling	We werken zo aan allianties: in- en exclusie
---	--	--	---	--

Instagram Aanmelden App openen

Aantal fatbikes in Nederland
 Aantal fatbikes: 428.000
 Aantal ongevallen: 15.672
 Aantal doden: 84

Ongelukken en ziekenhuisopnames
 Aantal ongevallen: 15.672
 Aantal ziekenhuisopnames: 843

Bekwamen en rijbewijzen
 Bekwamen: 1.200
 Rijbewijzen: 20.521

Doden
 Doodsoorzaken: 84

Resultaten
 Aangehouden: 1.200
 Strafbuitten: 20.521

Levensverzekering per regio

Politiek
Kabinet komt met Fatbikedashboard

1.348 vind-ik-leuks

de_speld Onder grote druk heeft Minister van Infrastructuur en Waterstaat Barry Madlener vandaag het Nationale Dashboard Fatbike gelanceerd.

► **‘Een helm is geen overbodige luxe, maar noodzaak’**

Op de rollerbank tikt een fatbike al snel de 40 kilometer per uur aan, zo was gisteren in Gorinchem te zien.

Ziekenhuizen turven ongelukken fatbikes

Hot Albert Schweitzer
 ziekenhuis in Dordrecht en het Streekliekenhuis in Gorinchem haken aan bij een landelijke meetweek waarbij alle ongevallen met elektrische fietsen en fatbikes worden geregistreerd.

Ang Broekman
 Dordrecht/Gorinchem

Een politiemans in de Gemeente hinnenland trapt met volle kracht op de pedalen van een fatbike. De bestuurder – een jochie van een jaar of drie amper boven het stuur van zijn fiets uitkomt – kijkt met grote ogen naar de snelheidsmeter van de rollerbank. Die tikt net boven de 40 kilometer per uur aan. „Je fiets gaat och stéél te snel”, zegt een politievrouw.

De maximum ondergrens voor een elektrische fiets – en dus ook een fatbike – is toe 25 kilometer per uur. De jochies mag niet verder fietsen. Zij hangt hem naar familie in de buurt.

„Je moet er niet aan denken wat er gebeurt als je op die topsnelheid valt”, zegt politievrouw Mirjam van Woerkom, chef van het basistoel Lek en Merwede. „Nog even los van het feit dat je gewoon in overtoerding bent wanneer je hard rijdt, dan die 25 kilometer per uur...”

Onderzusters verzamelen zich nieuwe fietsers en hun fatbike op de controleroute. De ouders van alle minderjarige krijgen een seriefoto van de afgegeven controle. Het maakt daarbij niet uit of de fiets zijn de regels voldoet of niet. „Vrij snel heel wat ongelukken met fatbikes”, zegt Van Woerkom. „Alleen al in de Haarwijk hebben we de eerste helft van dit jaar al zestien ongevallen gehad.”

Inzicht
 Een deel van die fietsers belandt in het ziekenhuis. „Onze artsen op de SEA’s zien zeker mensen die ernstig letsel oplopen na een val van hun fiets”, zegt Willem van den Oeveraar namens het Albert Schweitzer ziekenhuis. „De meetweek geeft ons zelf inzicht in de aard en omvang van de ongevallen en draagt bij aan het landelijke beeld. Los van die uitkomst, een helm is geen overbodige luxe, maar een noodzaak.”

Carmen Elzen, woordvoerder van het Beatrixziekenhuis, sluit zich aan bij die woorden. „In de meetweek noteren we niet alleen het aantal ongevallen, maar ook de leeftijd van de patiënt, of deze een helm droeg, het type fiets en de ervan. Natuurlijk is het ook voor ons interessant om te zien hoe groot het probleem is.”

Trauma-artsen
 Dit meetweek is een initiatief van trauma-artsen, SEH-artsen en “denkank” Arnen voor Velling fietsen. De denkank is in het najaar van 2024 in het leven geroepen. Dit is een aanleiding is het toernooi aantal fietsers die na een val met een wiel op de Spoorwielende hulp belanden. De hoge snelheden die kunnen worden gehaald – in een extreem geval 60 kilometer per uur – in combinatie met het niet dragen van een fietshelm leidt tot serieuze trauma’s.

De eigen ongevallenartsen zijn voor de politie in Gorinchem reden voor actie. Daarmee staat ze nabij de Conoordslag, een van de drukste routes in de stad voor zowel autoverkeer als fietsers en scooters. In de middag wacheten de politiemensen naar de binnenstad waar ze “op jacht gaan” naar fatbikers om hun fiets te testen. Winklerend publiek loopt nog niet afdrukkelend voorbij. „Het werd tijd ik werd laatz zelf bijna ondermoevers gereden door zo’n kleredring”, zegt een van hen. Een ander is minder positief. „Dit helpt toch niet. Op veel van die fietsers zit een overkroepje dan rijden ze ineen maar zo.”

Die nave de politie, maar ze heeft niet de wettelijke bevoegdheid om in de “rijgeleedens” van de fiets te kijken. Een onbekend aantal fatbikebestuurders verrek getuigen met een waarschuwing. De politie schreef uiteindelijk zes bevestigings uit voor te welle fatbikes en twee bevestigingen voor mini-bikes.

Je moet er niet aan denken wat er gebeurt als je op die topsnelheid valt
 – Merjam van Woerkom

Helmplicht voor ouderen?

Klimaatverandering?

Welk (verborgen) verhaal wordt verteld?

We brengen zo de benodigde precisie aan

We dwingen zo tot categorisering en identificering

We bepalen zo wie/wat er wel én niet relevant is

We scheppen zo ruimte voor onderhandeling

We werken zo aan allianties: in- en exclusie

& ons soort mensen...

Tellen = vertellen?

Welk (verborgen) verhaal wordt verteld?

We brengen zo de benodigde precisie aan	We dwingen zo tot categorisering en identificering	We bepalen zo wie/wat er wel én niet relevant is	We scheppen zo ruimte voor onderhandeling	We werken zo aan allianties: in- en exclusie
---	--	--	---	--

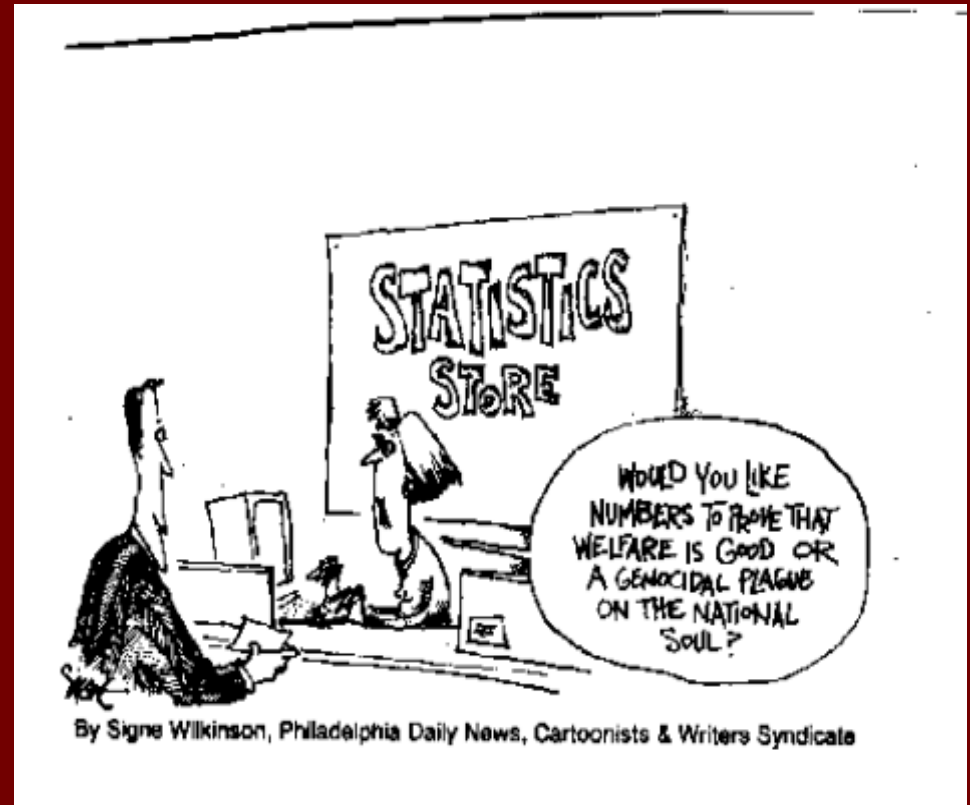
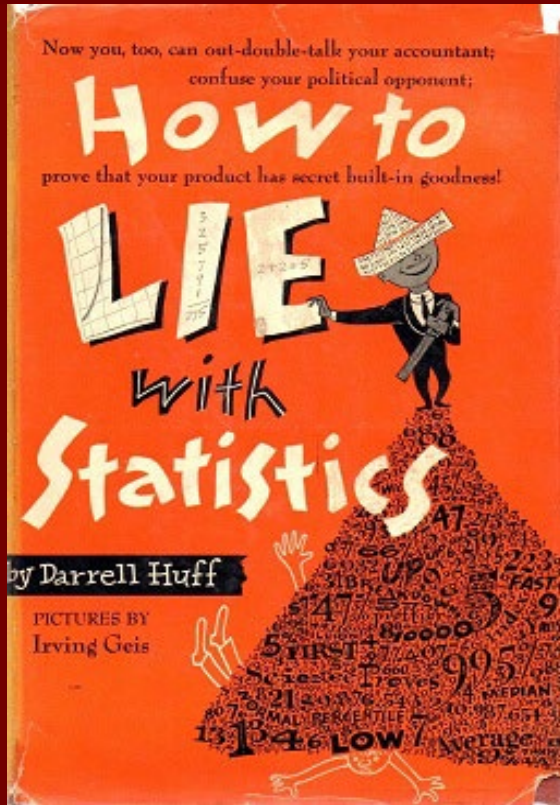
	<i>Facts & Figures</i>	<i>Framing Contest</i>	<i>Causal Strategy</i>
Wie bepaalt definitie van het meetobject?		Wij staan nog in de top 100!	
Wie bepaalt de maatstaf voor beoordeling?	Lang niet iedereen doet mee		Dit jaar is echt een uitzondering
Wie selecteert indicatoren voor meting?		Wij staan boven die anderen!	
Wie besluit wanneer en waar gemeten wordt?	Vergelijking buitenland is lastig		Zij hebben ons dwars Gezeten!
Wie schrijft de boodschap bij de bevindingen?		Wij staan beter dan vorig jaar!	

Verborgene verhandelingen...

Opbouw

- Afstand nemen om dichtbij te komen
- Weg met de beleidshomeopathie?
- Tellen in soorten en maten
- Bijsluiter, met aandacht voor bijwerkingen
- Is het tellen *versus* vertellen?

Lies, damned lies and statistics...

Waarheid te koop?

Is terug naar de bron onze redding?

StatisticsMonthly.csv

	0	10	20	30	40	50	60	70														
3182	en	,03/31/2006	,96440	,9452	,31247	,3603	,1048086	,990158	,1815	,30.7	,3042	,805933	,347262									
3183	en	,04/30/2006	,105470	,9030	,32439	,3593	,1102282	,1042750	,1807	,32.0	,3092	,851758	,3684									
3184	en	,05/31/2006	,114893	,9423	,35836	,4022	,1160314	,1099492	,1872	,33.5	,3141	,902439	,3822									
3185	en	,06/30/2006	,124445	,9552	,37331	,4203	,1220083	,1157440	,1992	,34.7	,3187	,954065	,4064									
3186	en	,07/31/2006	,134162	,9717	,39859	,4441	,1288012	,1221715	,2191	,35.7	,3229	,1010402	,4302									
3187	en	,08/31/2006	,143994	,9832	,44193	,4687	,1359529	,1291295	,2307	,36.8	,3276	,1070271	,4638									
3188	en	,09/30/2006	,151934	,7940	,43001	,4330	,1418145	,1349218	,1954	,38.0	,3317	,1121455	,4882									
3189	en	,10/30/2006	,158065	,6131	,44239	,4389	,1472835	,1402726	,1823	,39.3	,3359	,1169401	,5122									
3190	ec	,11/30/2001	,3	,3	,0	,0	,1	,1	,0	,7.0	,2243	,1	,1	,7	,3008	,250	,58	,0	,0	,21	,0	,0
3191	ec	,12/31/2001	,4	,1	,4	,0	,41	,38	,1	,6.5	,1438	,28	,9	,258	,216387	,9540	,195	,0	,0	,5	,84	,0
3192	ec	,01/31/2002	,7	,3	,4	,0	,73	,62	,1	,7.6	,1272	,47	,16	,289	,324404	,14595	,359	,0	,0	,20	,182	,0
3193	ec	,02/28/2002	,12	,5	,6	,0	,221	,127	,5	,4.9	,655	,76	,19	,538	,478590	,21920	,1051	,0	,0	,95	,284	,0
3194	ec	,03/31/2002	,17	,5	,9	,1	,594	,239	,12	,3.4	,470	,148	,29	,953	,1051372	,41052	,2597	,0	,0	,273	,0	,0
3195	ec	,04/30/2002	,27	,10	,14	,1	,856	,462	,9	,3.8	,588	,294	,45	,1209	,1891878	,74503	,4509	,0	,0	,3	,0	,0
3196	ec	,05/31/2002	,29	,2	,13	,2	,1189	,736	,11	,4.4	,573	,414	,54	,2023	,2657721	,100428	,7464	,0	,0	,0	,0	,0
3197	ec	,06/30/2002	,33	,4	,8	,0	,1359	,870	,6	,4.4	,594	,498	,65	,749	,3192828	,119362	,8902	,0	,0	,63	,0	,0

Raw material, hard data, deep core

Soorten & maten

Waarom wordt er geteld?				
Beschrijven: vaststellen van omstandigheden	Verklaren: interpreteren van betekenis	Beoordelen: toetsen aan een norm/standaard	Verbeteren: corrigeren van wat fout gaat	Verantwoorden: afleggen van rekenschap
Wat wordt er geteld?				
Dingen: toedelen van objecten aan groep of klasse	Gebeurtenissen: toewijzen voor- vallen in de tijd	Mensen: indelen van (zelf)bewuste subjecten	Groepen: sociale abstracties reïficeren	Prestaties: resul- taten toerekenen aan targets
Wie telt er (mee)?				
Onderzoekers onafhankelijke instituten	Ambtenaren in dienst van de overheid	Adviesbureaus die worden ingehuurd	Actievoerders die eigenbelang nastreven	Academici die onzekerheid uitvergroten
Hoe wordt er geteld?				
Tellen: door vaststelling van hoeveelheden	Meten: via een reductie tot standaardmaten	Schatten/ramen: benaderen van onbekende	Modelleren: door bewerking van parameters	Kans rekenen: via steekproef naar populatie
Wanneer wordt er geteld?				
Ver achteraf: voltooid verleden	Achteraf: onvoltooid verleden	Tijdens: heden dat nog gaande is	Vooraf: nabije toekomst	Ver vooraf: verre toekomst
Welk (verborgen) verhaal wordt verteld?				
We brengen zo de benodigde precisie aan	We dwingen zo tot categorisering en identificering	We bepalen zo wie/wat er wel én niet relevant is	We scheppen zo ruimte voor onderhandeling	We werken zo aan allianties: in- en exclusie

Bijwerkingen bij berekeningen...

	<i>Symptomen</i>	<i>Risico?</i>
Waarom wordt er geteld?	<ul style="list-style-type: none"> • Framing contest: (her-)kadering van cijfers • Gaming the system: misbruik van metingen • Attribution: strijd over causaliteit 	
Wat wordt er geteld?	<ul style="list-style-type: none"> • Biases & heuristics: onbewuste vertekening • Reflexiviteit: mensen leren en passen zich aan • Reïficatie: verdingelijken van abstracties 	
Wie telt er (mee)?	<ul style="list-style-type: none"> • Truthiness: manipulatieve warigheid • Both side-ism: andere kant aan elk verhaal • Front stage-back stage: buiksprekers van de macht 	
Hoe wordt er geteld?	<ul style="list-style-type: none"> • Noise: systematische meetfouten • Reductie: constructie van 'auditable objects' • Camouflage: verbergen van informatie 	
Wanneer wordt er geteld?	<ul style="list-style-type: none"> • Hyperbolic counting: hoge toekomstverwachtingen • Construal levels: hutsplot informatie t.a.v. detailniveau • Opacity: verborgen script achter de toekomst 	
Welk verhaal wordt verteld?	<ul style="list-style-type: none"> • Blame game: schuld doorschuiven • Claiming claiming: eer opeisen • Priviligeren, discrimineren, disciplineren, polariseren 	

Daar zijn we heel eerlijk over...

Openheid: immuniseringsstrategie!

Opbouw

- Afstand nemen om dichtbij te komen
- Weg met de beleidshomeopathie?
- Tellen in soorten en maten
- Bijsluiter, met aandacht voor bijwerkingen
- Is het tellen *versus* vertellen?

Feitje tot slot: ‘contar’ = ‘contar’

Tweetaligheid!

Contactgegevens

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur

Prof dr M.J.W. van Twist

Lange Voorhout 17

2514 EB Den Haag

telefoon: 070-302 4932

e-mail: twist@nsob.nl

Meer lezen/weten?

Zie: 'Woorden wisselen'

